

Not 7

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 14 februari 2024 följande beslut (mål nr 6300-22).

Bakgrund

1. Länsstyrelsen i Stockholms län beslutade den 22 februari 2022 att inte vidta någon åtgärd med anledning av begäran från Stiftelsen Thuréus forskarhem och naturminne för kultur, natur, litteratur och konst att utvidga Dyviks naturreservat med stiftelsens fastighet Tyresö-Dyvik 1:12.

2. Stiftelsen överklagade beslutet hos regeringen som beslutade att inte pröva överklagandet. Regeringen fann att stiftelsen hos länsstyrelsen får anses ha haft ställning som förslagsställare eller anmälare och inte som sökande eller part, och att det inte heller framkommit att länsstyrelsens beslut har haft sådana rättsverkningar eller i övrigt berört stiftelsens intressen på ett sådant sätt att stiftelsen har rätt att föra talan mot beslutet.

Yrkanden m.m.

3. *Stiftelsen* ansöker om rättsprövning och yrkar att regeringens beslut ska upphävas och att ärendet ska återförvisas till regeringen för ny prövning. Stiftelsen gör gällande att länsstyrelsens beslut har haft väsentliga rättsverkningar för stiftelsen och att det på ett grundläggande sätt berör dess intresse att få utöva sin äganderätt över fastigheten.

Skälen för avgörandet

4. Av 1 och 3 §§ lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut framgår att en enskild får ansöka hos Högsta förvaltningsdomstolen om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, EKMR.

5. Regeringens beslut innefattade endast en prövning av om stiftelsen hade rätt att överklaga länsstyrelsens beslut att lämna stiftelsens framställan om utvidgning av naturreservat utan åtgärd. Regeringens beslut att inte ta upp stiftelsens överklagande till prövning innefattar inte någon prövning av stiftelsens civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i EKMR (HFD 2023 not. 33). Ansökan om rättsprövning ska därför avvisas.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen avvisar ansökan om rättsprövning.

I avgörandet deltog justitieråden *Jäderblom, Knutsson, Gäverth, Anderson* och *Nilsson*. Föredragande var justitiesekreteraren Sara Arya.

Regeringen (Miljödepartementet, 2022-09-15):

Av 16 kap. 12 § miljöbalken framgår att överklagbara beslut får överklagas av den som beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot.

Enligt 16 kap. 13 § miljöbalken får bland annat beslut om upphävande av skydd av områden enligt 7 kap. miljöbalken överklagas av en ideell förening eller en annan juridisk person som har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen, inte är vinstdrivande, har bedrivit verksamhet i Sverige under minst tre år, och har minst 100 medlemmar eller på annat sätt visar att verksamheten har allmänhetens stöd.

Regeringen har gett stiftelsen möjlighet att förklara på vilka grunder föreningen ska anses ha rätt att överklaga länsstyrelsens beslut.

När det gäller frågor om bland annat inrättande av områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken prövar länsstyrelsen detta oberoende av en begäran. Stiftelsen Thuréus forskarhem får därför hos länsstyrelsen anses ha haft ställning som förslagsställare eller anmälare och inte som sökande eller part. Det har inte heller framkommit att länsstyrelsens beslut har haft sådana rättsverkningar för stiftelsen eller i övrigt berört stiftelsens intressen på ett sådant sätt att de har rätt att föra talan mot det enligt 16 kap. 12 § miljöbalken.

Det aktuella beslutet gäller inte upphävande av skydd av områden enligt 7 kap. miljöbalken och kan därmed inte överklagas med stöd av 16 kap. 13 § miljöbalken.

Mot bakgrund av vad som framkommit finner regeringen att stiftelsen inte har rätt att överklaga länsstyrelsens beslut. Det som stiftelsen har anfört i övrigt föranleder ingen annan bedömning. Överklagandet bör därför inte prövas.

– Regeringen prövar inte överklagandet.